

Sygn. akt. I ACa 284/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Kazimierz Rusin (spraw.)
Sędziowie:	SA Anna Gawelko SA Anna Pelc
Protokolant:	st.sekr.sądowy Aleksandra Szubert

po rozpoznaniu w dniu 25 października 2012 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z o.o. w G.**

przeciwko **Województwu (...)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie

z dnia 5 marca 2012 r., sygn. akt I C 1494/11

I. **o d d a l a** apelację,

II. **z a s ą d z a** od powoda na rzecz pozwanego kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.-

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z o.o w G. żądał w pozwie zasądzenia na jego rzecz od pozwanego Województwa (...) kwoty 1.978.167,09 zł ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu tytułem odszkodowania za szkodę wyrządzoną mu wskutek bezprawnego, w jego ocenie, odstąpienia przez pozwanego od umowy o dofinansowanie projektu złożonego w trybie konkursowym w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007 – 2013 r.

Pozwany wniósł oddalenie powództwa argumentując, że czynności związane z oceną projektów i wyborem podmiotów uprawnionych do otrzymania dofinansowania zostały przeprowadzone w sposób określony w obowiązującym regulaminie i instrukcji, a badanie statusu powodowego przedsiębiorstwa na etapie podpisania umowy o dofinansowanie wykazało, że jest ono dużym (a nie średnim) przedsiębiorstwem niespełniającym wymogów dofinansowania .

Według ustaleń Sądu Okręgowego powód złożył wnioski o przyznanie bezpośrednich dotacji inwestycyjnych na pokrycie kosztów wdrożenia programu przewidującego innowacje technologiczno- organizacyjne z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W maju 2009 r zarząd pozwanego Województwa podjął uchwałę nr (...) w sprawie dokonania oceny strategicznej i wyboru do dofinansowania i powód znalazł się na liście podstawowej projektów wybranych do dofinansowania . Powód został poinformowany o tym warunkowym wyborze, a jednocześnie wezwany do przedstawienia oświadczenia o spełnieniu kryteriów podmiotowych przez przedsiębiorcę. Oświadczenie to, będące częścią wniosku o dofinansowanie miało być sporządzone zgodnie z załączonym wzorem .

W piśmie z dnia 16 czerwca 2009 r powód opierając się na niezatwierdzonym sprawozdaniu finansowym podał, że nie spełnia stawianych kryteriów podmiotowych , gdyż z uwagi na liczbę zatrudnionych w latach 2007 i 2008 r stał się dużym przedsiębiorstwem. W kolejnym piśmie z 26 czerwca 2009 r oświadczył jednak, że jest średnim przedsiębiorcą w rozumieniu rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 z 6 sierpnia 2008 r uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu i zaleceń tej Komisji 2003/361/WE z 6 maja 2003 r dotyczących definicji małych i średnich przedsiębiorstw, zgodnie z którymi do określenia liczby pracowników i kwot finansowych należy przyjąć dane z ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego, a sprawozdanie finansowe powoda za 2008 r nie zostało zatwierdzone ze względu na zastrzeżenie dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w R. dotyczące amortyzacji środków trwałych.

W ocenie powoda uzasadniało to przyjęcie danych ostatniego okresu obrachunkowego obejmującego lata 2006 i 2007 .

Uchwałą nr (...) z 10 listopada 2009 r zarząd pozwanego Województwa zmienił w/w uchwałę z 26 maja 2009 r i odstąpił od dofinansowania projektu i podpisania umowy z powodem. Złożona przez powoda skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na tę uchwałę została odrzucona z uwagi na brak kognicji sądów administracyjnych w sprawach przyznawania dofinansowania w ramach konkursów ogłoszonych przed 20 grudnia 2008 r. Z kolei złożony przez powoda protest do Wojewody (...) został oddalony z przyczyn formalnych , lecz Wojewoda uznał, że pozwany jako instytucja zarządzająca nie przewidział sytuacji, w której beneficjent w trakcie procedury konkursowej traci statut przedsiębiorcy uprawnionego do dofinansowania, a tym samym ponowna weryfikacja statutu przedsiębiorcy przed podpisaniem umowy o dofinansowanie stanowi naruszenie art. 29 ustawy z 6 grudnia 2006 r o zasadach prowadzenia polityki rozwoju .

Sąd Okręgowy ustalił, że postępowanie konkursowe zostało właściwie przeprowadzone w oparciu o Regulamin oraz obowiązujące przepisy prawa polskiego i wspólnotowego. Zgodnie z Regulaminem podmiotami uprawnionymi do złożenia wniosku o dofinansowanie są wyłącznie mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa spełniające wymogi określone w Szczegółowym Opisie Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007 – 2013 . W 2008 r wniosek o dofinansowanie realizacji projektu w punkcie A. 6. wskazywał jako typ beneficjenta „mikro, małe i średnie przedsiębiorcy (...)”, a w polu A.10 zawierał dane określające status (...) obejmujące m.in. liczbę pracowników i dane finansowe. Zgodnie z treścią wniosku złożonego przez powoda w dacie złożenia dane te kwalifikowały powoda do dofinansowania . Spór pomiędzy stronami sprowadzał się do ustalenia , czy pozwany był uprawniony do żądania dodatkowego oświadczenia o spełnieniu kryteriów (...) na dzień podpisania umowy dotyczącej dofinansowania .

Sąd Okręgowy przyjął, że dopuszczalne było zweryfikowanie danych, na podstawie których powód został umieszczony na mocy uchwały nr (...) na liście podstawowej projektów wybranych do dofinansowania, gdyż wybór ten został uzależniony od potwierdzenia przez wnioskodawcę oświadczenia złożonego wcześniej, tj. na etapie składania wniosku. Kontrola podmiotów przystępujących do konkursu była obowiązkiem pozwanego jako instytucji zarządzającej wynikającym z przepisów unijnych w tym art. 60a/ rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (...). W myśl zaś pkt. 36 preambuły do w/w rozporządzenia Komisji (WE) nr 800/2008 za datę przyznania pomocy należy uznać dzień, w którym beneficjent nabył prawo przyjęcia pomocy zgodnie z obowiązującym krajowym systemem prawnym, a w myśl art. 2 pkt. 11 ustawy z 30 kwietnia 2004 r o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy

publicznej za dzień udzielenia pomocy należy rozumieć dzień , w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną nabył prawo do otrzymania tej pomocy . Moment ten stanowi dopiero podpisanie umowy i dlatego też w tym właśnie momencie wnioskodawca musi spełniać warunki umożliwiające dofinansowanie . Do tego bowiem momentu instytucja zarządzająca jest uprawniona i zobowiązana do dokonywania oceny spełnienia przez wnioskodawcę warunków konkursu, a zatem także uprawnione było dokonanie formalnej oceny oświadczenia wnioskodawcy. W innym wypadku wskutek braku stosownej weryfikacji dofinansowania uzyskałby podmiot nie będący przedsiębiorcą spełniającym warunki uzyskania dofinansowanie, gdyż z dniem 1 stycznia 2009 r uzyskał status dużego przedsiębiorstwa, co stanowiłoby zaprzeczenie istoty konkursu. Sąd Okręgowy zauważył też, że odróżnić należy podmiot będący wnioskodawcą składającym wniosek o dofinansowanie od beneficjenta, który realizuje już projekt z funduszy publicznych na podstawie umowy o dofinansowanie, a zatem na etapie podpisania tej umowy powód powinien spełniać warunek typu beneficjenta, który deklarował we wniosku o dofinansowanie. Tymczasem w związku z przekroczeniem kryterium liczby osób zatrudnionych w latach 2007 – 2008 od stycznia 2009 r powód stał się dużym przedsiębiorstwem , co dyskwalifikuje go jako beneficjenta w ramach przedmiotowego konkursu. W ocenie Sądu Okręgowego niezatwierdzenie okresu obrachunkowego za rok 2008 nie wpływa na status przedsiębiorstwa, gdyż po zamknięciu ksiąg rachunkowych za ten rok pułap zatrudnienia kwalifikował powoda jako duże przedsiębiorstwo i miało to miejsce w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych .

Z tych względów zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo .

W apelacji powód zarzucił przede wszystkim naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 417 kc w związku z art. 29 ust. 4 ustawy z 6 grudnia 2006 r o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, art. 26 ust. 2 tejże ustawy w związku z art. 7 Konstytucji RP, art. 4 załącznika do rozporządzenia 800/2008 Komisji (WE) z 6 sierpnia 2008 r uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu . Ponadto zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez przyjęcie, że pozwany wybrał projekt powoda do dofinansowania w sposób warunkowy, że powód nie kwestionował, że utracił status średniego przedsiębiorcy i że brak zamknięcia okresu obrachunkowego pozostawał bez związku z ustaleniem statusu przedsiębiorstwa powoda i w reszcie, że pozwany mógł modyfikować zasady konkursu pomimo ogłoszenia ich w ogólnodostępnym regulaminie . Powołując się na te zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda żądanej kwoty ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania .

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Apelacji nie można uznać za zasadną .

Na wstępie należy odnieść się do zarzutu niedokonania ustaleń faktycznych zgodnych z treścią zgromadzonego materiału, gdyż poprawność tych ustaleń determinuje prawidłowe dokonanie subsumcji pod wybraną normę prawa materialnego.

Rozwijając ten zarzut powód podniósł, że uchwała nr (...) zarządu Województwa (...) nie wspominała wbrew ustaleniom Sądu, o warunkowym wyborze projektów, gdyż wybór ten był definitywny . Zarzut ten nie jest trafny . Sąd Okręgowy , w oparciu o poddane analizie unormowania prawne , wskazał z jakich względów podmioty, których wnioski objęte zostały listą podstawową nie mogą być utożsamiane z beneficjentami dofinansowania .

Z treści uchwały wynika jednoznacznie, że na liście zostały umieszczone wnioski, które pomyślnie przeszły procedurę oceny strategicznej i wyłonienia listy rankingowej, co nie przesądzało jednak o uzyskaniu dotacji. Fakt, że w § 3 uchwały jako warunek przyjęcia na listę wskazano jedynie udokumentowanie przez wnioskodawcę zgodności projektu z wymaganiami prawa wspólnotowego w zakresie oddziaływania projektu na środowisko nie oznaczał jednak, że nie było dopuszczalne weryfikowanie oświadczeń wnioskodawców pod kątem spełniania przez nich kryteriów podmiotowych, służących ustaleniu, czy należą do grupy małych i średnich przedsiębiorstw. Prawo do otrzymania pomocy przysługiwało bowiem tylko tej grupie przedsiębiorstw, a jako dzień jego nabycia winien być uznany dzień podpisania umowy o dofinansowanie . Skoro celem programu było udzielenie pomocy podmiotom spełniającym

wymagane kryteria podmiotowe, to nie sposób przyjmować, by umowa finalizująca procedurę przyznawania dofinansowania mogła być zawarta z podmiotem, który nie spełnia już założonych wymogów.

Z tych względów użycie przez Sąd, w odniesieniu do wyboru wniosku powoda, określenia „warunkowy” nie implikuje sprzeczności ustaleń tego Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału, zostało użyte li tylko dla wskazania, że umieszczenie wniosku na liście podstawowej nie przesądzało o zakwalifikowaniu powoda do grona beneficjentów w sytuacji, gdy dopuszczalne, a nawet wręcz nieodzowne z uwagi na cele programu, było zweryfikowanie aktualności przedstawionego oświadczenia wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy przyjął, że powód w piśmie z 16 czerwca 2009 r. przyznaje, że nie spełnia kryteriów zaliczenia go do średnich przedsiębiorstw, lecz następnie Sąd ten ustalił, że powód zweryfikował to stanowisko i utrzymywał, że jest średnim przedsiębiorcą (k.7 uzasadnienia), a zatem zarzut błędnych ustaleń w tym zakresie nie jest słuszny.

Nie można natomiast zaaprobować poglądu skarżącego, że przyjęcie przez Sąd, iż brak zamknięcia okresu obrachunkowego pozostawał bez związku z ustaleniem statusu przedsiębiorstwa powoda było przejawem dokonania ustaleń sprzecznych a zebrany w sprawie materiałem. Przynajmniej Sąd Okręgowy nie posłużył się w tej części motywów wyroku wyłącznie pojęciem „zamknięcia okresu obrachunkowego” lecz użył też pojęcia „zatwierdzenie okresu obrachunkowego za 2008 r” (vide : k. 15). W tym kontekście Sąd odniósł się do sytuacji powoda, który po zamknięciu ksiąg rachunkowych miał podstawy, by stwierdzić, że w skali rocznej przekroczył pułap zatrudnienia, a wówczas utrata statusu średniego przedsiębiorstwa następowała, gdy zjawisko to powtórzyłoby się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych. Z ustaleń Sądu wynikał fakt, że po zamknięciu ksiąg rachunkowych za 2008 r pułap zatrudnienia kwalifikował powoda do grupy dużych przedsiębiorstw i miało to miejsce w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych.

Według tego Sądu niepodjęcie przez wspólników powodowej spółki uchwały o zamknięciu okresu obrachunkowego wynikało tylko stąd, że organ skarbowy zakwestionował sprawozdanie w odniesieniu do środków trwałych, a późniejsze zatwierdzenie okresu obrachunkowego nie wpłynęło na stan rzeczy w zakresie liczby osób zatrudnionych u powoda. Argumentację tą opartą na brzmieniu art. 4 ust. 2 powołanego załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) należało uznać za przekonującą.

Zarzut, że Sąd Okręgowy przyjął za dopuszczalne dowolne modyfikowanie zasad konkursu pomimo ogłoszenia treści regulaminu nie poddaje się rzeczowej analizie, skoro ustaleń takich Sąd ten w istocie nie dokonał. W motywach wyroku podkreślił natomiast, że pozwany nie uzależnił wyboru beneficjenta od wykazania dodatkowych uprawnień, ani też nie nakładał dodatkowych obowiązków, ale ograniczył się do weryfikowania wymogów, które zgodnie z deklaracją powód spełniał w chwili przystąpienia do konkursu, to jest składając wniosek.

Reasumując tę część rozważań należy stwierdzić, że z uwagi na niezasadność zarzutów sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne należało podzielić uznając je jako własne.

Odnosząc się do pierwszego z grupy zarzutów naruszenia prawa materialnego wypada wskazać, że fakt stwierdzenia przez Wojewodę (...) naruszenia przez pozwanego art. 29 ust. 4 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju nie był dla Sądu wiążący przy dokonywaniu ustaleń w zakresie dochowania przez instytucję zarządzającą wymogów prawidłowego przeprowadzenia konkursu. Jak już nadmieniano działaniom pozwanego po podjęciu uchwały dotyczącej listy podstawowej wniosków nie można przypisać spowodowania pogorszenia zasad konkursu lub nakładania na podmioty ubiegające się o dofinansowanie dodatkowych obowiązków.

Pozwany odpowiadając za zarządzanie programem operacyjnym miał obowiązek zapewnić, by operacje spełniały zasady wspólnotowe i krajowe przez cały okres realizacji, a zatem także na etapie wyboru beneficjentów programów. Zrealizowanie tego obowiązku nie byłoby możliwe, z przytoczonych wyżej względów, w sytuacji, gdyby pozwany został pozbawiony możliwości dokonywania weryfikacji bezpośrednio przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.

Brak w regulaminie dla konkursu w 2008 r takiego stwierdzenia (pojawiło się w regulaminie przyjętym w 2009 r) nie oznaczał, że taka możliwość weryfikacji nie była zgodna z obowiązującym porządkiem prawnym . O ile jednak możliwość taka dla konkursu z 2008 r wynikała z art. 60 a rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 r ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (...), o tyle w następnym roku została ujęta w regulaminie konkursu, co nie wynikało więc ze zmiany stanu prawnego, lecz było wyrazem dążenia do zapobieżenia kontrowersjom w zakresie interpretacji unormowań regulujących zasady przeprowadzenia konkursu.

Niezasadny jest także zarzut naruszenia art. 26 ust. 2 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju w związku z art. 7 Konstytucji RP przez jego niezastosowanie . Pozwany, wbrew zarzutom apelacji , nie formułował wymogów nie wynikających z regulaminu konkursu lecz wręcz przeciwnie, dążył do wyegzekwowania od wnioskodawców obowiązków, których zrealizowanie umożliwiałoby dokonanie wyboru beneficjentów dofinansowania zgodnie z założeniami programu operacyjnego .

Zagadnienie zgodności rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego z art. 4 załącznika do rozporządzenia Komisji (WE) z 6 sierpnia 2008 r było już omawiane w związku z analizą zarzutu sprzeczności ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału. Należy dodać , że intencją autorów rozporządzenia było bez wątpienia określenie kryteriów podmiotowych w taki sposób, by wyeliminować wątpliwości co do przynależności poszczególnych przedsiębiorstw do określonej ich grupy ze względu na liczbę zatrudnionych względnie kwoty finansowe .

W realiach rozpoznawanej sprawy dane odnoszące się do liczby zatrudnionych w dwóch kolejnych zamkniętych okresach (2007 i 2008r) wskazywały na przynależność powoda do grupy dużych przedsiębiorstw i tego stanu rzeczy w żaden sposób nie mógł zmienić fakt późniejszego zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Zarzut naruszenia przytoczonego przepisu nie był więc trafny .

Należy zauważyć, że regulamin konkursu, na który zasadnie powołuje się skarżący jako podstawę oceny prawidłowości przeprowadzenia konkursu stanowi , że podmiotami uprawnionymi do złożenia wniosku o dofinansowanie są mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa spełniające wymogi określone w szczegółowym opisie priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa (...) na lata 2007 – 2013 (k. 228/2), zaś w tym ostatnim dokumencie jako typ beneficjentów bezpośrednich dotacji inwestycyjnych wskazano mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa , przy czym w przypisie powołując się na definicję zawartą w zaleceniu Komisji 2003/361/WE z 6 maja 2003 r podano, że na tę kategorię przedsiębiorstw składają się firmy zatrudniające mniej niż 250 pracowników i mieszczące się w podanych limitach obrotów i całkowitego bilansu rocznego . W odniesieniu do kryterium liczby zatrudnionych regulamin nie zawiera zatem żadnych niejednoznacznych uregulowań. Zestawienie treści obu wyżej wymienionych dokumentów obliguje do uznania, że kryterium to odnosić się musiało do beneficjentów, a zatem podmiotów, które je spełniały w chwili podpisywania umowy o dofinansowanie .

Wyrażone w motywach wyroku poglądy prawne i interpretacje przepisów prawa materialnego nie budzą zastrzeżeń i należało je podzielić.

Apelacja podlegała oddaleniu jako bezzasadna (art. 385).

Orzeczenie o kosztach postępowania apelacyjnego obejmujących wynagrodzenie pełnomocnika przeciwnika procesowego skarżącego opiera się o przepis art. 98 w związku z art. 391 § 1 kpc .